

Opava 5.4.2011
čj. SRS 028965/2011

Oblastní odbor SRS
Jaselská 552/16
746 82, Opava

**Zpráva č. 2 oblastního odboru OPAVA
o výskytu škodlivých organismů a poruch
za období od 21.3.–3.4.2011**

1. Počasí

Počátkem sledovaného období se ranní teploty většinou pohybovaly kolem 0 °C, a to včetně občasných slabých mrazů, zatímco odpolední teploty vystupovaly pravidelně k příjemným 10 °C. Převládalo slunečné počasí, pokud se vyskytovala oblačnost, pak většinou beze srážek. Odpolední i ranní teploty významně stouply od 30.3. a 31.3., v závěru období dosáhla maxima až na 22 °C. Celkově byly tyto dva týdny velmi suché, slabé srážky byly zaznamenány pouze 26.3. a 2.4.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Přestože uplynulé období bylo na srážky velice skoupé, zdá se, že porosty nedostatkem vláhy netrpěly. V kombinaci s oteplením to způsobilo rychlou regeneraci ozimých plodin nárůstem zelené hmoty i pokračujícím odnožováním ozimých obilnin. Ve výskytu škodlivých organismů došlo od minulé zprávy pouze k nepodstatným změnám. Příznivé podmínky pro polní práce byly využity zejména k předsetěvové přípravě a setí jařin, místy ještě k přihnojování ozimů.

OBILNINY

Porosty ozimů jsou většinou vyrovnané, rovnoměrně vzešlé, se slabým zaplevelením, výskyty houbových chorob jsou dosud slabé. Z živočišných škůdců se významněji vyskytuje hraboš polní, porosty se začínají ošetřovat. V jižních částech oblasti už vzcházejí nejdříve zaseté jařiny ječmeny.

PŠENICE OZIMÁ (RF 21–25 BBCH)

Střední výskyty hraboše polního (*Microtus arvalis*) byly zjištěny v okrese Olomouc (Drahanovice, Náměšť na Hané), Prostějov (Prostějov, Klopotovice, Ludmírov, Určice, Vrbátky) a v okrese Jeseník (Javorník – Ves).

Pozorování hrabošů se provádí v porostech ozimů na počátku a na konci vegetace.

Zjišťují se počty užívaných nor (nory s čerstvými výhrabky nebo pobytovými stopami) v přepočtu na 1 ha a to na základě 4 průchodů o šířce 2,5 m a délce 100 m, resp. cca 140 kroků (celkem 4 x 250 m² = 1000 m²) a vynásobením 10x.

Ošetření na jaře se provede při dosažení nebo překročení prahu škodlivosti, tj. pokud se zjistí více než 50 užívaných východů z nor na 1 ha.

Pozor, ošetřovatel porostu je povinen oznámit použití přípravků nebezpečných a zvláště nebezpečných pro suchozemské obratlovce tři dny před zahájením aplikace uživateli honitby,

příslušnému pracovišti Státní rostlinolékařské správy, příslušnému pracovišti Krajské veterinární správy a projednat s uživatelem honitby vzájemný postup a opatření k omezení rizika ohrožení zvěře.

JEČMEN OZIMÝ (RF 22–26 BBCH)

Následkem rychlé regenerace rostlin se projevy **fyzilogického žloutnutí** porostů postupně ztrácejí. V okrese Šumperk však ještě přetrvávají lokálně střední výskyty (Bludov, Postřelmov), ohniskově až silné byly zaznamenány v okrese Nový Jičín (Hukovice).

V okrese Šumperk (Bludov) se ohniskově silně vyskytuje **růžová sněžná plísnovitost obilnin (*Monographella nivalis*)**, ojedinělý střední výskyt byl zjištěn také na lokalitě Postřelmov.

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (RF 19–30 BBCH)

Porosty **poškozené mrazem** poměrně dobře regenerovaly, byť na některých porostech docházelo k výpadkům rostlin. Na podmáčených pozemcích z loňského roku byl zaorán porost ozimé řepky o výměře 3 ha v okrese Přerov (Hustopeče nad Bečvou).

Ve sledovaném období byly na dalších lokalitách zaznamenávány první výskyty **krytonosce čtyřzubého (*Ceutorhynchus pallidactylus*)**: 17.3. v okrese Olomouc (Nedvězí), 22.3. v okrese Přerov (Žeravice), 23.3. v okresech Prostějov (Němčice nad Hanou) a Šumperk (Postřelmov), 28.3. v okrese Jeseník (Dolní Skorošice) a 29.3. v okrese Nový Jičín (Bartošovice). Byly také zjištěny první výskyty **krytonosce řepkového (*Ceutorhynchus napi*)**, a to 21.3. v okrese Olomouc (Nedvězí), 23.3. v okrese Prostějov (Němčice nad Hanou), 25.3. v okrese Přerov (Žeravice), 30.3. v okrese Šumperk (Postřelmov) a 1.4. v okrese Frýdek-Místek (Skalice). Naprosto převažovaly slabé výskyty s výjimkou lokality Nedvězí, kde byl 21.3. zaznamenán silný výskyt **krytonosce čtyřzubého (*Ceutorhynchus pallidactylus*)** a 24.-31.3. silný výskyt **krytonosce řepkového (*Ceutorhynchus napi*)**. Některé porosty byly chemicky ošetřeny.

Pozorování imag krytonosce čtyřzubého se provádí dvakrát týdně ve 2 Mörickeho miskách nebo na 2 žlutých lepových deskách od dosažení maximální teploty 6 °C do zjištění maxima náletu. Optické lapáky se umístí na protilehlé strany, nejméně 10 m od jeho okraje směrem do porostu. Mörickeho misky se naplní do ¾ vodou, pro snížení povrchového napětí se kápne do každé misky saponátový prostředek. Proti zamrznutí se může přidat lžice kuchyňské soli.

Ošetření se provede při průměrném výskytu 5 a více brouků na 1 misku za 1 den, u krytonosce řepkového (*Ceutorhynchus napi*) při průměrném výskytu 3 a více brouků na 1 misku za 1 den.

Lokálně jsou zjišťovány první výskyty **blýskáčka řepkového (*Meligethes aeneus*)**: 24.3. v okrese Olomouc (Nedvězí), 30.3. v okrese Jeseník (Dolní Skorošice) a 31.3. v okrese Přerov (Žeravice).

Výskyt brouků se sleduje 1 x týdně od dosažení teploty 9 °C ve 14. hodin do začátku květu řepky. Hodnotí se počet brouků na 50 vrcholových květenstvích.

Ošetření se provede u porostů, kde je v průměru více než 300 brouků na 100 vrcholových květenství.

Další střední výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** byl zjištěn v okrese Olomouc (Cholina).

Způsob pozorování a indikace ochrany proti hraboši polnímu viz pšenice ozimá.

OKOPANINY

ŘEPA (RF 00 BBCH)

Líhnutí zakladatelek **mšice makové (*Aphis fabae*)** ze zimních vajíček na brslenech bylo zaznamenáno 24.3. v okrese Karviná (Dolní Lutyně) a 4.4. v okrese Přerov (Penčice).

Ošetření se signalizuje u semenáčků při zjištění prvních larev mšice makové se základy křídel, u technické cukrovky při ukončení hlavního přeletu, tj. když 95 % okřídlených mšic opustilo brsleny.

PÍCNINY

Střední výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** byl zjištěn v okrese Olomouc (Lutín, Třebčín).

Způsob pozorování a indikace ochrany proti hraboši polnímu viz pšenice ozimá.

OVOCNÉ DŘEVINY

Začíná líhnutí prezimujících škůdců ze zimních vajíček, především svilušek na jádrovinách i peckovínách a mšice broskvoňové na broskvoni, objevují se první výskyty imag květopasa jabloňového. Na celém území převládají slabé výskyty, silnější výskyty jsou zjišťovány hlavně na neošetřovaných stromech v silničních stromořadích, extenzivních sadech a na rozptýlené zeleni.

Jádroviny

JABLOŇ (RF 03–09 BBCH)

Z prezimujících škůdců je zatím vylíhla pouze menší část vajíček **svilušky ovocné (*Panonychus ulmi*)**, ostatní škůdci čekají na další oteplení.

Líhnutí vajíček svilušky ovocné se sleduje 1x týdně od fenofáze rašení (53 BBCH). Na pěti náhodně vybraných místech výsadby se odebere na počátku rašení po jedné větvičce s vajíčky svilušky. Z každé větvičky se odřízne štítek kůry obsahující cca 100 vajíček a opatrně (aby se vajíčka nepoškodila) se přilepí štěpařským voskem apod. na podložní mikroskopické sklíčko nebo na dřevěnou destičku. Kolem štítku se vytvoří souvislý rámeček nanesením lékařské vazelíny, podložní sklíčko nebo dřevěné destičky (celkem pět) se zavěsí na pěti různých místech sadu do korun stromů a pravidelně se sleduje průběh líhnutí.

Ošetření akaricidy proti svilušce se signalizuje při zjištění 70–75% vylíhlých larev ze zimních vajíček na neošetřených stromech.

22.3. byl v okrese Prostějov (Dětkovice) zjištěn až střední výskyt imag **květopasa jabloňového (*Anthonomus pomorum*)**.

Pozorování výskytu imag se provádí dvakrát v týdenním intervalu v období zeleného pupene až myšího ouška. Kontrolují se úlovky imag květopasa jabloňového ve 30 sklepech z 30 plodných dvouletých větví.

Ošetření se provede při dosažení nebo překročení prahu škodlivosti, tj. při počtu 1,5 kusů imag v průměru na jedno sklepnutí.

Peckoviny

BROSKVOŇ (RF 60 BBCH)

30.3. zaznamenáno líhnutí **mšice broskvoňové (*Myzus persicae*)** v okrese Přerov (Lipňany).

Bobuloviny

RYBÍZ (RF 55 BBCH)

Lokálně střední výskyt **vlnovníka rybízového (*Cecidophyopsis ribis*)** byl zjištěn u drobných pěstitelů černého rybízu v okrese Přerov (Penčice).

Za oblastní odbor Opava zpracoval: Ing. Jan Sitek